

НАЦІОНАЛЬНЕ АНТИКОРУПЦІЙНЕ БЮРО УКРАЇНИ

вул. Василя Сурикова, 3, м. Київ, 03035, тел./факс.: (044) 246-31-84, колл-центр: (044) 246-34-11
http://www.nabu.gov.ua; e-mail: document@nabu.gov.ua, info@nabu.gov.ua

10.11.2016 № 01-020/410196

на № _____ від _____

Голові Національного агентства
України з питань державної служби
Ващенко К.О.

ПОДАННЯ

(відповідно до пункту 12 частини першої статті 8
Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України»)

Відповідно до частини першої статті 1 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» Національне антикорупційне бюро України (далі – Національне бюро) є державним правоохоронним органом, на який покладається попередження, виявлення, припинення, розслідування та розкриття корупційних правопорушень, віднесених до його підслідності, а також запобігання вчиненню нових.

Згідно із пунктом 12 частини першої статті 8 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» Директор Національного бюро вносить у встановленому порядку пропозиції щодо вдосконалення законодавства з питань, що належать до компетенції Національного бюро.

Так, статтею 16 зазначеного вище Закону визначено, що Національне бюро взаємодіє з іншими державними органами, органами місцевого самоврядування та іншими суб'єктами для виконання своїх обов'язків.

В ході проведення Національним бюро аналітичної роботи під час моніторингу засобів масової інформації виявлено публікацію про нараховану та виплачену заробітну плату Голові та членам Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – НАЗК).

Здійснивши аналітичну перевірку інформації про нараховану та виплачену заробітну плату Голові і членам НАЗК, виявлено колізії та прогалини у чинному законодавстві, що надають право керівництву НАЗК встановлювати собі та членам НАЗК необмежені надбавки, доплати та премії, що суперечать принципам бюджетної системи України.

Так, під час проведення вищезазначеної аналітичної роботи виявлено деякі невідповідності у чинному законодавстві України в частині суперечності норм законів України «Про державну службу» та «Про центральні органи виконавчої

влади» нормам Закону України «Про запобігання корупції» щодо визначення правового статусу членів НАЗК та умов оплати їх праці.

Так, Законом України «Про запобігання корупції» визначено, що оплата праці членів НАЗК регулюється цим Законом та Законом України «Про державну службу». Поряд із цим в Законі України «Про державну службу» зазначено, що його дія не поширюється на Голову та членів НАЗК без будь-яких винятків в частині норм щодо оплати праці.

Закон України «Про запобігання корупції» визначає статус членів НАЗК як державних службовців, проте категорію державного службовця згідно із Законом «Про державну службу» для членів НАЗК визначити неможливо. Окрім цього, в деклараціях Голови та членів НАЗК зазначено, що категорія посади державного службовця не застосовується.

Частиною першою статті 16 Закону України «Про запобігання корупції» визначено, що заробітна плата членів та працівників апарату НАЗК повинна забезпечувати достатні матеріальні умови для належного виконання ними службових обов'язків з урахуванням характеру, інтенсивності та небезпечності роботи, забезпечувати набір і закріплення в штаті апарату НАЗК кваліфікованих кадрів, стимулювати досягнення високих результатів у службовій діяльності, компенсувати інтелектуальні затрати працівників.

У частині другій та третій статті 16 Закону України «Про запобігання корупції» визначено, що заробітна плата членів та службовців апарату НАЗК складається з посадового окладу, надбавки за вислугу років, доплати за ранг, премії та інших надбавок, встановлених законодавством про державну службу.

Посадовий оклад члена НАЗК складає 19,5 мінімальних заробітних плат. Посадовий оклад Голови НАЗК встановлюється пропорційно до посадового окладу члена НАЗК з коефіцієнтом 1,3. Посадовий оклад службовця апарату НАЗК встановлюється на рівні відповідних категорій посад Секретаріату Кабінету Міністрів України.

Надбавки за вислугу років і доплати за ранг, премії та інші надбавки членам і державним службовцям НАЗК виплачуються відповідно до Закону України «Про державну службу».

Частиною другою статті 50 Закону України «Про державну службу» визначено, що заробітна плата державного службовця складається із:

- 1) посадового окладу;
- 2) надбавки за вислугу років;
- 3) надбавки за ранг державного службовця;
- 4) виплати за додаткове навантаження у зв'язку з виконанням обов'язків тимчасово відсутнього державного службовця у розмірі 50 відсотків посадового окладу тимчасово відсутнього державного службовця;
- 5) виплати за додаткове навантаження у зв'язку з виконанням обов'язків за вакантною посадою державної служби за рахунок економії фонду посадового окладу за відповідною посадою;
- 6) премії (у разі встановлення).

Відповідно до частини третьої статті 50 та частини шостої статті 52 Закону України «Про державну службу» загальний розмір премій, які може отримати державний службовець за рік, не може перевищувати 30 відсотків фонду його посадового окладу за рік, а фонд преміювання державного органу встановлюється у розмірі 20 відсотків загального фонду посадових окладів за рік та економії фонду оплати праці.

В той же час відповідно до пункту 1 та пункту 14 розділу XI «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про державну службу» абзац 4 частини третьої статті 50, абзац 2 частини третьої статті 51 та частина 6 статті 52 цього Закону набирають чинності з 1 січня 2019 року. Керівники державної служби протягом двох років з дня набрання чинності цим Законом у межах економії фонду оплати праці мають право встановлювати державним службовцям додаткові стимулюючі виплати відповідно до Положення про застосування стимулюючих виплат, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

Постановою Кабінету Міністрів України від 06.04.2016 № 289 «Про затвердження Положення про застосування стимулюючих виплат державним службовцям» затверджено Положення про застосування стимулюючих виплат державним службовцям (далі – Положення), яке визначає механізм застосування стимулюючих виплат державним службовцям з метою посилення мотивації працівників державних органів до високопрофесійної, результативної та високоякісної роботи.

Згідно з пунктами 2, 3, 4, 7 Положення керівники державної служби в державному органі у межах економії фонду оплати праці мають право встановлювати державним службовцям додаткові стимулюючі виплати: за інтенсивність праці; за виконання особливо важливої роботи. Надбавка за інтенсивність праці та надбавка за виконання особливо важливої роботи встановлюються державним службовцям у відсотках до посадового окладу. Керівникам інших державних органів (керівникам державної служби), їх заступникам можуть встановлюватися надбавки керівником державної служби в державному органі за погодженням із суб'єктом призначення.

Відповідно до частини другої статті 4 Закону України «Про запобігання корупції», Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» та інші нормативно-правові акти, що регулюють діяльність органів виконавчої влади, а також Закон України «Про державну службу» застосовуються до НАЗК, його членів, службовців та працівників його апарату, а також до його повноважень стосовно уповноважених підрозділів у частині, що не суперечить Закону України «Про запобігання корупції».

Як стало відомо із засобів масової інформації та за результатами проведеної інформаційно-аналітичної роботи, Голові та членам НАЗК у липні 2016 року нараховано та виплачено премію 250%, інші надбавки та стимулюючі доплати – по 100%.

Загалом протягом травня – вересня 2016 року сума нарахованої заробітної плати працівникам та членам НАЗК склала 18,2 млн.грн., в тому числі членам НАЗК 2,6 млн.грн., з яких 1,0 млн.грн. у липні 2016 р. (за даними поданих до органів фіскальної служби звітів про суми нарахованої заробітної плати (доходу грошового забезпечення, допомоги, компенсації) застрахованих осіб та суми нарахованого єдиного внеску на загальнообов’язкове державне страхування).

Протягом травня – вересня 2016 року членам НАЗК щомісячно нараховувались, крім основного окладу та надбавок за вислугу років, надбавки за інтенсивність праці по 100 відсотків до посадового окладу та премії по 100, 150 та 250 відсотків (в загальному розмірі за 5 місяців 2016 року 500% надбавок та 850% премій).

Статтею 17 Закону України «Про запобігання корупції» визначено, що фінансове забезпечення НАЗК здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України. Фінансування НАЗК за рахунок будь-яких інших джерел забороняється, крім випадків, передбачених міжнародними договорами, згоду на обов’язковість яких надано Верховною Радою України, або проектами міжнародної технічної допомоги.

У Державному бюджеті України видатки на фінансування НАЗК визначаються окремим рядком на рівні, що забезпечує належне виконання повноважень НАЗК. НАЗК є головним розпорядником коштів Державного бюджету України, що виділяються на його фінансування.

Відповідно до пунктів 6 та 9 Бюджетного кодексу України бюджетна система України ґрунтується зокрема на таких принципах:

- принцип ефективності та результативності – при складанні та виконанні бюджетів усі учасники бюджетного процесу мають прагнути досягнення цілей, запланованих на основі національної системи цінностей і завдань інноваційного розвитку економіки, шляхом забезпечення якісного надання послуг, гарантованих державою, Автономною Республікою Крим, місцевим самоврядуванням (далі – гарантовані послуги), при залученні мінімального обсягу бюджетних коштів та досягнення максимального результату при використанні визначеного бюджетом обсягу коштів;

- принцип справедливості і неупередженості – бюджетна система України будується на засадах справедливого і неупередженого розподілу суспільного багатства між громадянами і територіальними громадами.

Пунктом 5 та 6 частини першої статті 4 Закону України «Про державну службу» визначено, що державна служба здійснюється з дотриманням зокрема принципу:

- ефективності – раціональне і результативне використання ресурсів для досягнення цілей державної політики.

Відповідно до частини першої статті 2 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» діяльність міністерств та інших центральних органів виконавчої влади ґрунтується на принципах верховенства права, забезпечення дотримання прав і свобод людини і громадянина, безперервності, законності,

забезпечення єдності державної політики, відкритості та прозорості, відповідальності.

Таким чином, на даний час у чинному законодавстві склалась ситуація, відповідно до якої відсутні граничні обмеження розміру премій та надбавок, які нараховуються та виплачуються державним службовцям та керівникам органів виконавчої влади.

З огляду на викладене законами України «Про запобігання корупції», «Про державну службу» та іншими нормативно-правовими актами до 2019 року не встановлено будь-яких обмежень щодо максимального розміру встановлення та виплат премій і надбавок керівникам органів виконавчої влади, державних органів та державним службовцям, що має наслідком порушення принципів державної служби і бюджетного законодавства.

Крім цього, пункти 1 та 14 розділу XI «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про державну службу», норми Положення про застосування стимулюючих виплат державним службовцям, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.04.2016 № 289, порушують принципи бюджетної системи України та надають право без будь-яких обмежень керівникам державної служби та керівникам органів виконавчої влади встановлювати та виплачувати на власний розсуд необмежені премії державним службовцям, що містить в собі суттєві корупційні ризики.

Вказане вище має наслідком недотримання з боку окремих державних органів, зокрема НАЗК, принципу ефективності визначеного Законом України «Про державну службу», а також принципів справедливості і неупередженості, ефективності та результативності, визначених Бюджетним кодексом України, при встановленні та виплаті премій та інших стимулюючих виплат.

Згідно з пунктом 2 частини третьої статті 13 Закону України «Про державну службу» та підпунктом 2 пункту 4 Положення про Національне агентство України з питань державної служби, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 року № 500, Нацдержслужба відповідно до покладених на неї завдань розробляє проекти нормативно-правових актів з питань державної служби, узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до її компетенції, розробляє пропозиції щодо його вдосконалення та внесення в установленому порядку проектів законодавчих актів, актів Президента України та Кабінету Міністрів України на розгляд Кабінету Міністрів України.

Враховуючи викладене вище, з метою усунення зазначених ризиків та законодавчих прогалин в межах наданих повноважень пропонуємо Нацдержслужбі як центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби, в найкоротші строки розробити проекти нормативно-правових актів та внести їх в установленому порядку на розгляд Кабінету Міністрів України, в частині:

- нормативно-правового визначення максимального розміру премій, надбавок і стимулюючих виплат, що можуть бути одночасно виплачені державним службовцям, керівникам центральних органів виконавчої влади, місцевих органів виконавчої влади та їх заступникам до 2019 року;

- приведення у відповідність до законів України «Про центральні органи виконавчої влади» та «Про державну службу» правового статусу членів НАЗК.

Директор

A handwritten signature in blue ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke extending to the right.

А.Ситник